

Департамент культури і туризму
Полтавської обласної державної
адміністрації

Полтавська обласна бібліотека
для юнацтва ім. Олеся Гончара

Щемливе й ніжне слово Наталії Бақлай

Біобібліографічне досьє

Полтава – 2018

УДК 01:821.161.2.09(477.53)Баклай

Щ 50

Упорядник: Базир Тетяна Миколаївна

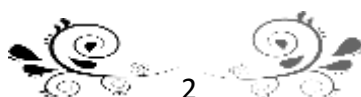
Щемливе й ніжне слово Наталії Баклай : біобібліографічне досьє / уклад. Т. М. Базир ; обласна бібліотека для юнацтва ім. Олеся Гончара. – Полтава, 2018. – 34 с. : іл.

Бібліографічне досьє «Щемливе й ніжне слово Наталії Баклай» присвячене ювілею поетеси.

Запропонований посібник адресується учням, молоді, бібліотекарям, краєзнавцям, та всім, хто бажає більше знати про сучасну українську літературу рідного краю.

Матеріал не є вичерпним, використана література бралася з публікацій журналів та газет, довідників, збірників, книг поетеси, які є в наявності в Полтавській обласній бібліотеці для юнацтва імені Олеся Гончара та бібліотеках міста Полтави.

• Обласна бібліотека для юнацтва ім. Олеся Гончара, 2018

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
БІОГРАФІЯ.....	5
✓ Історія прізвища «царівські»	7
✓ Світлини із сімейного архіву	8
«КОЛОРИТНЕ ПОЛОТНО» НАТАЛІЇ БАКЛАЙ	12
✓ Білий танок кохання	23
✓ Кожне слово її то – перлина, в кожному вірші її – душа	29
ЛІТЕРАТУРА ПРО НАТАЛІЮ БАКЛАЙ	30
✓ Книги	30
✓ Вірші на шпальтах газет і журналів	30
✓ Матеріали про життя і творчість	31
✓ Інтернет ресурси	34

ПЕРЕДМОВА

Важко назвати куточок землі, подібний до Полтавщини, на літературному небосхилі якого сяло б стільки зірок різної величини. Ми, полтавці, пишаємося, що є земляками багатьох талановитих людей: Івана Котляревського і Григорія Сковороди, Миколи Гоголя і Панаса Мирного, Євгена Гребінки і Володимира Капніста, Олени Пчілки і Давида Гурамішвілі, Леоніда Глібова ...

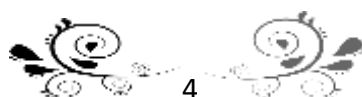
Та літературна Полтавщина не лише геніальна вчора. Ймовірно, немає області, яка б налічувала таку кількість літераторів, корені яких з нашого регіону. Літературне життя невпинне, і кожного дня народжуються нові імена. Геніальне сьогодні, і сповнене високих устремлінь завтра. Ми пишаємося Ф. Гаріним, М. Казидубом, В. Мирним, С. Нікітіним, В. Тарасенком, Н. Баклай та багатьма іншими.

Поети – люди щирі серцем, багаті душею, здатні розтрачувати себе заради коханої людини, рідної домівки, Батьківщини. Для них Батьківщина, кохана людина, родина об'єднуються в одне ціле, що пов'язане з особистим щастям та смутком.

А перепусткою у світ поезії для Вас буде творчість письменниці з міста Лубни Наталії Баклай. Доторкнутися до поетичної та прозової творчості цієї геніальної українки – це освятити свою душу величезною любов'ю, що струменить із кожного слова. Нині світ потерпає від всеохопної бездушності, а вилікувати її може лише любов. Тому і дорослим, і дітям не завадить впустити у свої серця краплинку тепла й ніжності, загартувати свої душі мужністю та гордістю, щоб навчитися помічати величну красу зовсім поруч – у серцях інших людей.

Бібліографічне досьє «Щемливе й ніжне слово Наталії Баклай» пропонує три розділи: Біографія, «Колоритне полотно» Наталії Баклай, Література про Наталію Баклай.

Вірші, які пише жінка, вражають своєю задушевністю, теплотою і дивовижною щирістю, тою високою щирістю, яка розкриває душу людини. Але є і ще щось, не менш важливе. Що саме? Можливо, відповідь знайдете на сторінках цього досьє.

БІОГРАФІЯ

*Моє одкровення – то людям відкрита душа,
Зайдіть в мої вірші – пізнайте моє одкровення...*

Н. Баклай

Мій рідний край! Чи можна сказати краще про ту землю, де народився, живеш, де привітно усміхаються до тебе віконця батьківської хати, де змійкою в'ється стежина дитинства. Здається, що людину не можна назвати людиною, якщо вона не любить своєї землі, забуває про свою колиску. Ми повинні не тільки любити свій край, а й знати його історію, культуру, літературу – минулу і сучасну. Знати, щоб не збідніла наша душа.

*Йду до людей з відкритою душею,
Нехай на серці спокій чи штормить.
Життям, коханням, працею своєю
З людьми ділюсь я завжди, кожну
мить.*

*Самій в собі мені здається тісно –
Йду до людей, щоб ширше бачить
Світ
Життя – то хор, а люди його пісня,
І ритми буднів – музика, політ.*

Наталія Баклай, хто ж вона? Обдарована поетеса, знана і шанована в Лубнах жінка.

Народилася поетеса 24 лютого 1958 року в селі Терни Лубенського району на Полтавщині.

У новелі «Легенда прадавнього роду» письменниця із захопленням говорить про рідну землю: «Моє прегарне село Терни, що біленькими хатинками обліпило довколишні гори, багате не тільки запахущим чебрецем, материнкою, м'ятою і медуницями, а й колючими тернами.

Цвіте рясно та дрібно, пахне терпко і родить так щедро, що породив навіть назву села».

У трирічному віці дівчинка стала лубенкою – батьки збудували хату на околиці райцентру й замешкали в ній назавжди.

Серце її ще змалечку прагнуло краси і світла. Допитлива дівчинка шукала у книжках відповіді на багато життєвих питань. Закінчила восьмирічну школу № 4 в Лубнах. Згодом про вчительку української мови та літератури цієї школи Лідію Миколаївну Ясько пані Наталя напише: «В свій час саме завдяки вчительці української мови та літератури були мною зроблені перші кроки в поезію, саме вона, звичайна (ні, не звичайна!) вчителька восьмирічної школи, сказала: «Ти – майбутня письменниця. Я вірю в твоє дарування». Мабуть, вона

вірила більше, ніж я, бо я тоді так не думала, я просто писала, а вона – виправляла мої помилки і вірила...»

Читання книг було для неї чи не найбільшим захопленням, і вже тоді у неї виникає мрія-бажання перечитати всі книги цілого світу. Мріяла бути бібліотекарем, бути найближче до наймудрішого, найсвятішого, таємного світу книги.

Повну середню освіту майбутня письменниця здобула у школі № 1 м. Лубни. Потім було Гадяцьке державне училище культури і мистецтв імені Івана Петровича Котляревського, де вона опанувала фах бібліотекаря-бібліографа.

Де б не була письменниця, куди б не пролягала її дорога, думками вона завжди залишалася із рідним

Посуллям:

Завітаю в село, що одягнене в клечане.

Казка юності знов ожива.

Тут кохання моє – недописане речене

– В осоці розгубило слова.

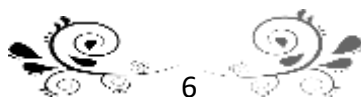
Саме так задушевно і щиро згадує Наталя Баклай свою маленьку батьківщину.

Упродовж 1976-1986 рр. працювала в Лубенському краєзнавчому музеї. Пізніше здобула юридичну освіту у Полтавському державному аграрному коледжі управління й права Полтавської аграрної академії.

З 1986 року працювала головним спеціалістом Лубенського міського відділу РАЦС управління юстиції Полтавської області, понад 20 років, була депутатом Лубенської міської ради. Тисячі людських доль проходили через її руки і відлунювали у її серці. А тому й досі народжуються вірші – «красиві літописці життя».

Нині Наталя Михайлівна на творчій роботі, повністю присвячує їй свій час. Живе своїми і чужими турботами, переживаннями і прагненнями, які хвилюють небайдуже серце поетеси. За всіма канонами будь-яка праця має бути відповідно винагороджено матеріально.

Сьогодні письменник за свій талант і труд не має нічого, хіба що вдячність читачів. Чим і у який спосіб живе митець мало кому цікаво. Всі свої книги поетеса написала за столиком на кухні. А розмір кухні однокімнатної квартири, по-суті – її робочого кабінету викликає подив серед численних її гостей.

Поетеса заміжня, кохає свого чоловіка Миколу, він уважний, добрий, щирий, працелюб. Як говорить Наталія Баклай: «Хоч мені, як і кожній жінці, приємно, коли дивляться інші чоловіки вслід, а то й вірші присвячують. З цього приводу мій коханий говорить, що він брав у дружини таку, на яку задивляються інші чоловіки, і тим він гордиться».

Найбільше щастя в її житті – це коли народився син Тарас. Вона з чоловіком чекала цього дня 10 років. Після того життя стало іншим, змістовнішим, цікавішим...

Історія прізвища «царівські»

Чи є в Україні хоча б однісіньке село, хутір, куток, де б не без лукавинки та усміху якийсь сільський дотепник влучно не «приклеїв» комусь прізвисько? Оті дотепники – вроджені сміхотворці, сказавши в якусь доленосну хвилину власну вигадку, що сказане може причепитися не тільки до людини, а й до прийдешніх майбутніх поколінь навіки.

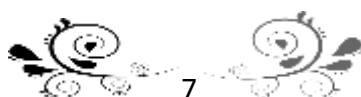
Прізвисько – найменування, яке іноді дається людині (крім справжнього прізвища й імені) і вказує на яку-небудь рису її характеру, зовнішності, діяльності, звичок.

Великий тлумачний словник української мови.

Наталії Михайлівни прадід по материній лінії Ілько Андрійович Початко був дотепником, що примудрився сам собі надати прізвисько, яке пронесло не одне покоління і бабуся, мама, ще дісталося воно й поетесі у спадок.

А було все досить прозаїчно. Якоїсь осінньої неділі поїхав прадід на підводі з хутора до міста на базар. Та й потрапив він на тому базарі під рясний дощ і пронизливий листопадовий вітер. Вторгувавши добрі гроші за мед та розписні скрині (дід був неперевершеним майстром з обробці деревини і самотнім художником), накупив своїм дівчатам краму на спідниці, хлопцям – юхтових чобіт (прадід мав трьох дочок та трьох синів), сів уже на воза, щоб вирушити до хутора. Але колючий вітер розгулявся не на жарт. З добротного воза викидав солону, вітер бив холодом в обличчя, обвівав свиту і сміливо шугав за комір. То й вирішив прадід, на останні гроші купити собі кобеняк (в сучасному розумінні це такий собі, досить цупкий і теплий капюшон з широкими і довгими краями).

Прадід придбав отого кобеняка, доїхав додому в теплі та з піснею. І все було б добре, і про ту поїздку ніхто б довіку не згадав, аби при в'їзді вже в

хутір не встрілася йому кума. А кума як кума: «Ой, куме, я вас і не впізнала. Думаю, хто воно на возі такий сидить?». На що прадід узяв та пожартував: «Чого б ти мене впізнала? Їхав з хутора в свиті, а вернувся як цар. Бачиш, як вирядився?».

Здавалося б, ну що такого сказав? А хутором пішло: «Ілько царівський», «Чиї сини?» – «царівські», «Чиї дівчата пішли?» – «царівські». Як померла баба Катерина, то в селі ніхто не говорив, що не стало Катерини Ільківни Білик (Початко). Казали: «Померла Катря – царівська». Так казали, як не стало і баби Марії, і діда Івана, і всіх потім Початків.

Прізвисько «царівська» знають у селі й до сьогодні. На матір поетеси, як приїздить вона до рідних могил у селі (вже в живих нікого з родинного гнізда немає), то говорять «Галя царівська приїздила». Думаєте, поетесу хто в селі називає Наталею Баклай? Та ніхто! Коли приїздить з чоловіком до старої хати, покинутого дворища, душу розривають дитячі спогади, і раптом голос з дороги, як з вічності:

– Дивилась, дивилась, хто воно, думаю, стоїть, а підійшла ближче, таки впізнала – «царівська», – то сусідка баба Санька на ціпочку шкандибає і краєм хустки витирає сльозу, – згадує поетеса.

Бо тільки вдома може бути отак щиро і просто. І тільки на рідній землі не здатні нічого й ні про що забувати...

Світлини із сімейного архіву

*...На фотографії – ще батько
молодим,
Іще живі усі його «бояри».
Ген-ген літа за обрієм, як дим,
Іще нема мене в моєї мами...*

«Біля весільної фотографії батьків»

*...А хто підкаже: із яких же летів
Несуть лелеки в сповитках поетів?*

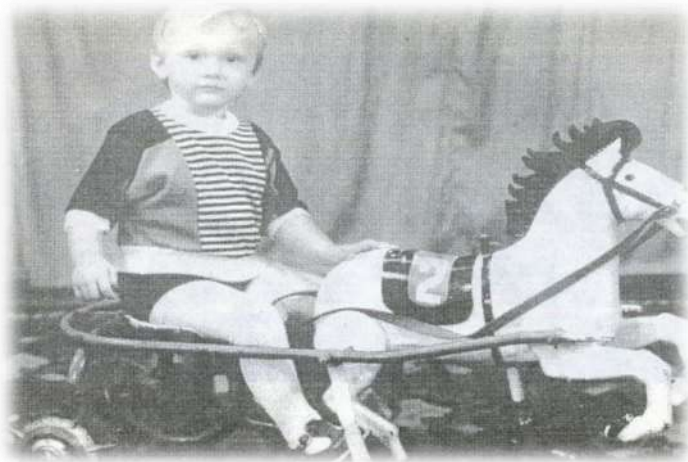
*...Іще дитинство – коником в траві,
Ще колобком сміється на землі,
Іще комарик – найстрашніший звір,
Ще правда те, що вовк лисичку з'їв.
Іще Краса-Царівна – наймиліша,
Іще своя сльоза – найсолоніша...*

«Життя»

*...Минуле моє – в минулому,
За тим золотим полустанком,
Де я у тобі промайнула
Край лісу смішною Мавкою...*

*...Дві наші долі – не шовкова вишивка,
Дві наші стежки – по одній стерні...*

(Син Тарас)

*...О Боже, сохрани моє дитя!
Ні, не мене. За себе б не просила.
Спаси і сохрани мойого сина,
Бо я до нього йшла усе життя,
Спаси і сохрани моє дитя!..*

«Материнська молитва»

*...Риплять твої хатні двері,
струхлявів поріг сінешній.
І сніться тобі ночами і сльози, і сміх
дітвори.*

– О, де ж ви, мої онуки і як ви
тепер сердешні?

– Десь пишете мабуть віршами і
спогадами про хутори?..

«Роздуми біля старої хати»

(Хата дитинства в с. Тернавщина
Лубенського р-ну, 1997 р.)

*Ви – у парі, поруч, це – не малість.
Батьку! Ви таки не помилились!
Серед всіх жінок, які стрічались,
Вибрав мені маму Ви колись.*

«Моїм батькам»

*...Не все збулося в нас, таки не все...
Ще восени квітує літо бабине,
Іще остання ніжність нас побалує,
Ще кращий віри лелека принесе,
Іще воздасться нам понад усе.
Не все збулося в нас, іще не все...*

*(Члени літературно-мистецького
клубу імені Василя Симоненка, 1997 р.)*

*Я тільки – жінка. Як роса – мала,
Як істина – проста і величава,
Я крізь віки до тебе довго йшла,
Через століття – до свого причалу.*

«Я тільки – жінка»

«КОЛОРИТНЕ ПОЛОТНО» НАТАЛІЇ БАКЛАЙ

*Є тиха пристань на моїй Сулі –
Розбитий човен і одне весельце.
Ти не питай, як пишеться мені.
Нехай тобі про те під скаже серце.*

Н. Баклай.

Творчість Наталії Баклай – члена Національної спілки письменників України, автора 15 збірок – помітне явище в сучасній українській літературі. Це неповторний світ душевних переживань і почуттів, осягнення непростого часу на зламі століть, у якому судилося жити нам і їй – нашій сучасниці. Її творчість багатогранна, привертає увагу розмаїттю тем, яких вона торкається, глибиною погляду на життя, незвичайною образністю і вишуканою простотою.

Складною і цікавою поетесою постає перед нами ця горда українка. Її творчість – пісня любові – любові до коханого, до всього світу, до Батьківщини, але водночас і віддзеркалення вічних проблем, що тривожать людські душі.

В її творчому доробку поетичні збірки: «Два береги душі» (1993), «Осяяна Тобою» (1996), «Триєдиний біль», «Коралове намисто» (1997), «Свіча невінчана» (1999), «Меди тернові» (2001), «Ще не вицвіло літо» (2003), історичної поеми «Лубни» (2004), «Ожинова купіль» (2005), «Батькова криниця», «Отава. Вибране» (2008), «Перекоти-Доля» (2009), «Серцевина» (2012), біобібліографічних нарисів «Літературні постаті Лубенщини» (2013), публікацій у хрестоматії «Література рідного краю» (2000), антології полтавських літераторів ХХ століття «Калинове гроно» (2004), «Відлуння Василевого Різдва» (2004), «Біла альтанка» (2007), «Дзвінке перо Посулля» (2008), «Сяйво рідного слова» (2009), «Вишнева повінь» (2012), «Лубенський ужинок», (2013), «Народ мій завжди буде» (2014).

Друкується письменниця з 1981 року. Вірші та проза видавалися в часописах та журналах «Холодний Яр», «Бахмутський шлях», «Рідний край», «Жінка», «Криниця», «Історії кохання» та інших, у всеукраїнських газетах «Слово Просвіти», «Слово», «Кримська світлиця», «Літературна Україна», «Правозахисник України», альманахах «Біла альтанка» (Полтава, 1996), у хрестоматії «Література рідного краю» (Лубни, 2000), в антології поезії полтавських літераторів ХХ ст., «Калинове гроно» (Полтава-Кременчук, 2004) в закордонних ЗМІ, зокрема, в Австралії, Польщі, Канаді, Ізраїлі (підтвердженням цього є і міжнародно-публіцистичний часопис українських письменників в Ізраїлі «Соборність» № 1 за 2012 рік, 10 сторінок якого займають вірші Н. Баклай із збірки «Серцевина»).

Ім'я поетеси відоме за кордоном. Усе почалося з того, що в Лубнах відкрили літературне об'єднання імені Василя Симоненка, подібне таке діє в Австралії у місті Мельбурн. На той час його очолював письменник і меценат Дмитро Нитченко (родом із міста Зіньків, що на Полтавщині). Відбувся обмін листами. А через деякий час в альманасі «Новий обрій» (1997) поряд із розповіддю про лубенське літоб'єднання з'явилися друком вірші Наталії Баклай. Публікації Дмитра Нитченка в газетах «Церква і життя» та «Нова думка» ознайомили австралійського читача (зокрема українську діаспору) з прозовою творчістю його землячки.

Після смерті Дмитра Нитченка справа літоб'єднання перейшла до рук доньки письменника Лесі Ткач – відомої австралійської радіожурналістки, яка озвучила на радіо новели Наталії Баклай. Перебуваючи в Зінькові, гостя з-за океану дізналася про будівництво церкви в Нових Санжарах і вирішила там побувати. Ця поїздка познайомила двох великих українок – Наталю Баклай і Лесю Ткач. Пізніше донька Дмитра Нитченка посприяла виданню збірки новел полтавчанки «Меди тернові», до якої ввійшло сімнадцять прозових творів.

Гарна звістка надійшла з Києва: молоду поетесу Наталю Баклай прийняли до спілки письменників України в 1995 року. Цей день авторка запам'ятала на все життя. У відповідь на закиди про надто «земні» вірші Ганна Чубач, що тоді головувала, мовила так: «Богу – боже, чортові – чортове, а жінці – жіноче. Наталя Баклай так пише про жінок, що не прийняти її до спілки не можна».

Чарівна жінка, яка сама збагнула важливі життєві істини, яка живе за власними переконаннями. Людина, яка має свої естетичні норми, сувору вимогливість до себе та прагнення вдосконалюватися. Вона не боїться людського осуду, бо «уміє сповідатись віршем» і знає, що «грішні всі...»

Але водночас це жіноча душа, яка завжди романтична, а отже, в неї «є гріхи, в яких щаслива...». Багата художня палітра поетеси. Наталія Баклай

пробує себе в різних жанрах. Поряд із творами громадянської та інтимної лірики з-під її пера виходять цикли («Біля пізнього глоду»), рубаї («Пори року», «Пори життя»), диптихи («Спогад»), корали («Як є падіння – є і висота», «Де ж ти, мій весільний короваю?»)) тощо.

Творчість Наталі Михайлівни – частка нашого буття, частка повітря, яке ми вдихаємо, і тих природних ландшафтів, що нас чарують, і помислів, що ними живемо. Вона навіки зрослася із рідною землею, бо тут її радощі й тривоги, її родина, її читачі... «Навіть не уявляю себе десь поза Лубнами», – зізнається поетеса.

У віршах завжди відчувається оптимізм, їх рядки допомагають повірити у власні сили і залишатися собою в будь-якій ситуації. «Хоча в деяких рядках звучить туга за прожитим, але ж промайнула тільки перша половина великого і повносяйного віку, тож згадаймо, що Пабло Неруда написав «Сто сонетів про кохання», коли йому було за п'ятдесят. Гете і Гюго у вісімдесятилітньому віці духом сягали вершин Моцарта».

Та не лише сумні мотиви панують у творчості Наталії Баклай. Вона оптимістка, дивиться на життя широко розкритими очима. Це красива, упевнена в собі жінка, яка закликає жити чесно й відкрито:

*Нехай плитки вам душу не неволять.
Не треба плакати. Нічого кричати.
Не бійтеся, коли про вас говорять.
Лякайтеся, коли про вас мовчать.*

До першої книги Баклай ішла довго. У 1989 році видавництво «Молодь», гостро розкритикувавши творчий доробок поетеси, повернуло авторці рукопис збірки «Планета почуттів», що згодом стала основою збірки «Два береги душі».

Лише у 1993 році, з легкої руки Володимира Малика, автора романів «Черлені щити», «Таємничий посол», «Князь Кий», «Князь Ігор», «Горить свіча», «Чумацький шлях», побачила світ збірка «Два берега душі». І то завдяки щасливій випадковості, як більшість «щастя» у творчості Наталії Баклай.

В обласному державно-громадському видавництві «Полтавський літератор» вийшла книга поетеси «Два береги душі». Перша книга, на яку поетеса таки зібралася в той скрутний час, вдалася. Тож цілком слушно автор передмови й редактор книги Володимир Малик пише: «Перед нами – справжня поетеса. Справжня, бо

вправна, талановита. А ще – чесна й мужня, бо сказати гірку правду – не завжди легко». А спонсором першої збірки виступив однокласник, тодішній успішний лубенський підприємець, Володимир Оніщенко.

Книга відкривається віршем філософського звучання про дітей, котрі, цілком можливо, «осудять нас, звеличать чи забудуть» за вчинені старшими поколіннями соціальні промахи. А далі йде один із емоційно найсильніших віршів «Україні», в якому поетеса зворушливо пише про багатостраждальну долю рідної землі. Не можна без хвилювання читати оці рядки:

*Зморена, згорьована, знесилена,
Розіп'ята, з болем на устах,
А була ж – зухвала і красива –
В запорізьких тішилась степах.*

Було... Чого тільки не було! «І не раз тебе невдахи-діти Намагались підвести з колін, – продовжує поетеса. – А ти знову падала додолу – У багно, в неславу, у сміття». Закінчується вірш проникливим закликком: «Гей, козачко, підведись, козачко. Ухопись за гриву на коні!».

Чи не найбільше віршів у збірнику про жінку-матір. Особливо задушевно звучать «Монолог солдатської вдови» та й інші поезії: «Мамі», «Міські бабусі», «Тітка Варка». Чого тільки не пережила наша жінка, яка за словами поетеси, «і мостила камінням траси. На шахтах була на Донбасі. І робила за трудодні у білі ночі і в чорні дні». «І сім років за жменю жита сиділа в тюрмі». Все пережила, все витримала, і серце її не зачерствіло, залишилося таким же ніжним та добрим, як у молодості. Ці вірші, як своєрідна величальна незрадливій любові і відданості жінки-трудівниці, постійного вартового сімейного вогнища, найріднішої істоти на землі.

А як чудово написала «Материнська молитва», присвячена синові.

*Пошли йому, Єдиний і Всевишній,
Щоб він не був нікому «третьій лишній»
Щоб не впадав ніколи в забуття,
Спаси і сохрани моє дитя!*

А потім були збірки – «Осяяна тобою», «Триєдиний біль», «Коралове намисто», «Свіча невінчена», «Меди тернові», «Ще не вицвіло».

Читати лірику Наталії Баклай – насолода. Наче п'єш джерельну воду: холодний і приємний дріж пробиває тіло, а душа просить нових і нових ковтків. Вже назва збірки «Триєдиний біль» налаштовує серце на ліричний лад. Збірка «Триєдиний біль» має три розділи: «Перед пречистим образом Хреста», «Перед

любов'ю» та «Перед Україною». Кожен із них починається молитвою, в якій поетеса постає перед нами то звичайною жінкою, яка благає Господа просвітити розум, очистити душу добротою любов'ю; то полонянкою світлого почуття кохання; то полум'яною патріоткою, яка несе Україні свої помисли і мрії, страждання і радощі, журбу і щастя...

*Огудять нас? Звеличать? Чи забудуть?
Залежить все-таки від нас.
І будуть люди. А чи справжні будуть? –
Покаже час. І все розсудить час.*

«Земля не спить і хліб весільний міситься»

2005 році на читацький суд Наталія представила свій доробок – «Ожинова купіль», яка знайшла своїх вдячних шанувальників. До неї ввійшли поезії з попередніх збірок «Свіча невінчана» (1999) та «Ще не вицвіло літо» (2003). Не одного ця збілочка настроїла на ліричний лад, не в одного защеміла душа, вертаючись у спогади кохання:

*І кожна жде нектарів із роменів,
І кожна вірить у меду весіль,
А доля щастя ділить поіменно:
Одним солодке зілля ллє таємно,
А більшості – ожинову купіль...*

«Ожинова купіль»

Або:

*Я до тебе крізь літо, я до тебе крізь
осінь,
До колишнього лину.
Що мені та ожина, що ті ягоди і
роси
Що калина?!*

*Озовися крізь далеч, обізвися з-під
прізви
Не пройшло ж, не минулось.
І ожина не зрубана, і калина не
зірвана
І ніщо не забулось...*

Такі прості, такі близькі, задушевні слова, а як вони, складаючись в рядочки, народжують справжню поезію, таку дохідливу і зрозумілу кожному. Адже кожен з нас знайде в цих творах своє, особисте, притаманне й близьке тільки йому. Не в одного щемно і трепетно озветься серце, тому що поетеса

відчуває і думає так, як ми з вами, звичайні люди, та на жаль лише одиницям Бог дає поетичний щедрий дар:

*Навчи мене жити, як інші, –
Щоб серце тримать, в лещатах,
І щоб не писати вірші,
І щоб про любов мовчати.*

*Позбав і тривог, і дива,
У будні штовхни солоні.
Навчи хоч одне-єдине –
Забути твої долоні...*

Напевно, сам Всевишній водив її рукою, що не окрема поезія – то шедевр. Мелодійності мови – від шепоту беріз з легким осіннім вітерцем, від аромату квітучих садів, від співів солов'їних...

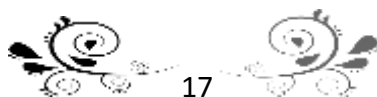
Поміж Посульських ромашок залюблена в свій чебрецевий край, в довкілля Лубен, збирає поетка нові теми для своєї неповторної творчості. Якось український письменник-земляк Микола Костенко сказав про творчість авторки буквально: «Вона свою ниву доглядає добре. В кожній новій книзі зав'язуються в основу ниточки, залишені в попередніх збірниках. Тчеться єдине широке колоритне полотно, як в одвіку ткалося українськими поетесами».

Певним підсумком у творчості Н. Баклай є збірка «Отава» (2008), до якої ввійшли вірші з усіх попередніх збірок. Авторка дарує своєму читачеві вишукані, глибоко ліричні вірші, вщерть наповнені неприхованою ніжністю, чистотою і відвертістю. Дорогу в світ «Отаві» дало Полтавське видавництво «Дивосвіт» зі своєї ініціативи, щоб її поетичні рядки дійшли до читачів, щоб через них більше знали і про «Дивосвіт», про його можливості у книговидаванні.

Наталія Михайлівна – лауреат премій імені Василя Симоненка, Володимира Малика, Панаса Мирного, Олени Пчілки та загальнонаціонального літературного конкурсу «Українська мова – мова єднання».

Поетеса згадує своє нагородження премією імені Панаса Мирного і як це відбувалося: «Це урочисто відбувалося в Полтаві. Зібралось багато творчої інтелігенції. Я приїхала одна, без ніякої групи підтримки, як в інших лауреатів: друзі, рідні. Було 16 претендентів в номінації «Література». Премія дісталася мені. Коли я зайшла в залу, до мене підходили незнайомі, вітали з перемогою, дякували за «Отаву», за іншу поезію, просили автограф і разом сфотографуватися, говорили, що я найчитабельніша поетеса в області».

Творчість для неї – не робочий день із годиною на обід. Творчість – це стан душі, поклик серця, незбагненне бажання сказати своє слово. «Ніколи не шкодувала, що живу у слові, без нього себе уявляю», – говорить про себе Н. Баклай. Адже 30 років активної творчої діяльності – це період переосмислення багатьох цінностей, це впевненість у собі, це досвід, це зрілість.

До збірки «Перекоти-Доля» увійшли новели та бувальщини, які вражають читача своєю правдивістю, життєвістю, свіжістю та оригінальністю думок. У центрі уваги творів – людські долі, душевні потрясіння і страждання, радощі та жалі. В оповіданнях, як у дзеркалі, відбивається душевний світ

письменниці.

*Моя душа у приймах не осіла,
І не лягла під владу за крихти.
Моя душа – держава самостійна,
Свої закони в ній й свої гріхи.*

Так авторка передає свої моральні переконання в поезії «Моя душа». Цілий ряд новел зі збірки «Перекоти-Доля» присвячено темі Голодомору 1932-1933 років. «У глибоких і білих снігах стояло чорне село 1933 року. Січневі морози здавлювали повітря, а голод – людей. У кожній хаті пахло не пирогами, віяло смертю, і образ тієї смерті ходив попід призьбами, заглядав у вікна й уособлювався з образом комсомольця Данила Лишая». Так починається новела «Полотняна торба». Такими чорними були села по всій Україні в ті страшні роки голодомору. Продовження цієї теми знаходимо і в новелах «Прокляття», «Золоті сережки», «Остання хуторянка».

Ця тема близька й болюча авторці, бо її предки повною мірою відчували на собі наслідки голодомору. У новелі «Могила під призьбою» Наталія Баклай розповідає, як жила, рятувала дітей і, зрештою, помирала від голоду її прабаба Уляна Мусієнко.

У збірці «Серцевина» – маленька дещиця того, що визріло на робочому столі поетеси. Прислухайтесь до її голосу, вчитаймося в ці рядки. Посумуймо й порадіймо разом з нею. Це – дуже важливо, бо це – душа наша в її леті понад світанками...

*Осіннє сонце на обніжок падає,
Осінній промінь вже не припіка.
Жура... Жура... Коли нічого не радує,
Жура... Жура... Коли душа згірка.*

*Якби вернулось – розігнала б хмари,
Якби змогла – то як би берегла!
Жура... Жура... Коли немає пари.
Жура... Жура... Коли вона була...*

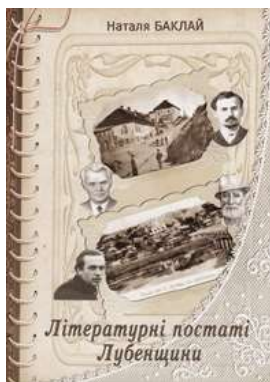
«Жура»

Збірка «Серцевина» (2012) присвячена мамі поетеси Ганні Олексіївні Голод і є, як зазначає український поет Михайло Шевченко, «нашим золотим еталоном». А це дуже висока оцінка творчості. Справедлива оцінка.

У книзі «Серцевина» багато програмних, визначальних віршів, які формують саму суть творчості авторки, і є її серцевиною. У них поетеса веде діалог з Україною, відкрита серцем і думами, говорить про наболіле, звертається до співвітчизників. А все тому, що вірші Наталії Баклай завжди мають свого адресата у кожному з трьох розділів книги. І, якщо у першому, – це Україна, то в другому – мати, в третьому – любов.

*Я вірила – в кожного є половина,
Лиш варто зустрітись обом,
А щастя – це те, коли серцевина,
Яку називають Любов.*

«Серцевина»

Продовжуючи тему, хочеться відзначити одну дуже цікаву, вкрай потрібну книгу «Літературні постаті Лубенщини». Видання надруковане комунальним видавництвом «Лубни» та присвячене 1025-літтю міста Лубни. У цій добірці її упорядниці, впорядкувала та об'єднала імена 29 літературних особистостей, що в тій чи іншій мірі мають, відношення до нашого краю. Це й Анна Керн і Григорій Савич Сковорода, Шолом Алейхем і Володимир Леонтович та, звичайно, Василь Барка, Василь Симоненко, Володимир Малик, Петро Лубенський.

Як зізналася сама авторка у своїй передмові: «Запропоновані матеріали не є повною та вичерпною інформацією про кожного з письменників». Але це видання не можливо обійти своєю увагою. Адже упорядниці не лише представила у хронологічному порядку відомі, а може нині і не зовсім знані імена, а й по-новому огранила цікаві факти їх біографії. Отак погортаєш сторінки збірника і зрозумієш, що Лубнам є чим пишатися, а його літературному олімпу – є куди рости.

Блукаючи цією літературною мапою нашого краю, можна дізнатися, що філософ зі світовим ім'ям Г. Сковорода народився в Чорнухах, які на той час були сотенним містечком саме – Лубенського полку. Що відомий історик і публіцист Василь Милорадович, із творів якого черпає дані не одне покоління нинішніх краєзнавців, останні роки свого життя провів у с. Литвяки (його будинок добре зберігся і до наших днів), де й був похований. У Засуллі

доживали свої останні дні Євген Наумов, прожили піввіку у Лубнах і поховані саме тут: Надія Хоменко, Віктор Безручко, Володимир Малик.

Літературна історія Лубен уже стала вам цікавішою? Отже – читайте, рівняйтесь і радійте, що в житті багатьох літературних особистостей: «Лубни відіграли роль не тільки тихої посольської пристані, де надійно і прихильно працювалося, а й були високим берегом духовності. Відійшовши у вічність, ці велетні духу залишили нам Лубни у своїх творах, ті Лубни, які ми не знали», – як влучно про них сказала Наталя Баклай.

До Плану випуску соціально значущих видань у рамках реалізації Комплексної програми комунікацій влади з громадськістю та розвитку інформаційної сфери в Полтавській області на 2016-2018 роки включено книгу Наталії Баклай «Живиця».

Збірка «Живиця» – п'ятнадцята книга авторки. Книга вийшла 2016 році у комунальному видавництві «Лубни» тиражем 500 екземплярів.

*Уже надбала мудрі багажі
І людям віддаю усе сторицею.
Оте, що не вміщається в душі,
Не падає безслідно в спориші,
А Слово витікає, як живицею.*

Найкраще поетесу та її нову збірку охарактеризував у передмові до книги відомий український письменник полтавець Микола Костенко: «Цей оксамитовий голос Україна чує давно. Він не гучний, проте розложистий, болісний до щему, до тремтіння кожного нерва. Він тривожить тією неперебутньою тривогою, яка не дає заснути, піднімає вимогливим стуком у кожне вікно: людоньки, не спить, лихо горює над нами! Чи не чуєте вже морозних історичних вітрів, що охолоджують наші серця? Чи не бачите, до якого краю присунулася омертвіла українська душа, боязко споглядаючи розбій очужілих дітей наших у власній хаті?

Чим відповісти на твердий моральний імператив, що вказує на непохитну авторську позицію? Позицію жінки, яка має владарювати на батьківському обійсті, а її силою спрваджують із власного двору не просто завойовники – домашні нікчеми, потурнаки, новітні ординці.

Наталія Баклай показує наслідки руйнації української душі, падіння моралі епохи на тлі пустої балаканини. Однак, у своїх віршах авторка виокремлює паростки доброї людської якості, ні в чому не дорікаючи оточенню, скоріше, переймаючись його «волячим терпінням».

Буйне різнотрав'я родової пам'яті, селянського способу думання дозволяє Наталі вміло зводити з уламків старої хати, зруйнованих сіл, занедбаної України – сучасні затишні стіни храму Почуття. Вона вміє бачити власну стежку до серця, що рветься кудись із споришів, даючи волю не скутій упередженнями цивілізації творчій уяві.

Нічого не зникає в цьому світі не повірене старим болем. Поетесі випало напнути струну нашої пам'яті та української гідності, причарувати читача буйно квітом запашного слова, яке анітрохи не втратило земного коріння і продовжує жити пригнічену надію.

Переказувати поезію неможливо, марна це справа – писати критику на пульсуючий нерв.

Творчість Н. Баклай – частка нашого буття, частка повітря, яке вдихаємо, і тих природних ландшафтів, що нас чарують, і помислів, що ними живемо. Вона навіки зрослася з рідною землею, бо тут її радощі й тривоги, її родина, її читачі... «Навіть не уявляю себе десь поза Лубнами», – зізнається поетеса.

Чимало віршів, пройнятих ностальгією за втраченим оптимістичним світом села та природи, – «Пам'яті діда», «Сповідь забутої криниці», «Біля хати».

Особливо співзвучні твори Наталії Баклай із безсмертною лірикою Василя Симоненка, яку вона любить за щедрість, вираженість кожного слова, пронизливу правдивість. Їй безмежно дорога пам'ять про поета-земляка. Саме тому Наталія Баклай – активна учасниця літературно-мистецького об'єднання імені В. Симоненка. У 2006 стала лауреатом премії імені В. Симоненка. Вірші «Біля хати В. Симоненка», «Над Симоненком лебеді летять», «Коляда», «Матері Василя Симоненка» – данина пам'яті лицарю української поезії.

«Вона вміє закодувати у слові почуття, які переповнюють душу в спілкуванні зі світом дерев і трав, лісів і гаїв, річок і лугов. Її лірика тиха і спокійна, як тихоплинна Сула, на берегах якої виросла поетеса, і яка, мов свічадо, відбирає в собі все, що діється над її плесами, од життя земного до таїнства небесного» – сказав про Наталію Михайлівну Микола Луків.

У молитві до Бога душа вивершується над щоденною суєтою, стає чистішою, мудрішою і освячується словом, збагнувши, що все-таки грішна...

*Стою, як є: ні праведна, ні грішна...
Від поглядів, немов свіча, тремчу.
Тільки й умію – сповідатись віршем,
А от прийшла... і батюшці мовчу.*

*Питає він про всі гріхи і злети,
Про кару каже, про добро і зло,
А я мовчу, що грішні всі поети,
І поетес святих ще не було...*

У народі кажуть, що поезія – це музика душі. А коли душа не байдужа до світу, до тривог його мешканців, то неодмінно хочеться поділитись своїми думками і почуттями. Саме так і народжуються вірші й проза. Хто ж починає писати для себе, той пише, щоб не забути цікаву думку, зафіксувати тривожний настрій, або – просто для естетичної насолоди.

*... Чим живеш, поетесо, в світі?
Кажуть, всяко... було в житті.
Як же важко в оцім столітті
Людям правду свою нести!
Як та правда у полі зріє!
І які то важкі хліба!
Ти – є жниця, я розумію,
Поле віршів – твоя судьба.*

Білий танок кохання

*Господи, прости мене за цю крихту –
За це щастя, що на двох перемножене,
За цю мить, в якій була переможена...*

Н. Баклай «Чуже»

Про любов сказані мільйони слів і написані гори книг. Але як і раніше, духовний світ людини, її естетична сутність – це, мабуть, одна з найменш пізнаних наукою сфер життя на Землі. І саме тому практично неможливо дати чіткого визначення вищим людським почуттям, одним з яких є любов. Складність і важливість любові обумовлені тим, що в ній зливаються в одне ціле і фізичне, і духовне, індивідуальне і соціальне, особисте і загальнолюдське, зрозуміле і незрозуміле. Любов як вище людське почуття – це частина життя кожного з нас. І думаю, що кожен погодиться з висловом Ван Гога, який говорив: «Я – людина і людина з пристрастями. Я не можу жити без

любові... інакше я змерзну і перетворюся на камінь». Так говорив великий художник про любов до жінки. Більше того, без любові не може формуватися моральне обличчя людини, не відбувається нормального розвитку. Вона може бути різною мірою розвинена, але її не може не бути. Усвідомлення кохання як морального почуття дозволяє розвинути такі почуття в людини як повага, жалість до близького, безкорисливість у вчинках. Всі ці якості просто необхідні для виховання всебічно розвиненої людини. Любов як моральне почуття дозволяє розвинути смак до життя, уміння помічати прекрасне і потворне.

Міняються часи і влада, міняється життєвий уклад і людський світогляд. Але незмінними лишаються найвищі істини, незмінною лишається людська потреба любити. Тема кохання в усіх народів, від прадавніх часів до наших днів, – завжди актуальна для мистецтва, особливо для літератури. Загально визнаними рисами української натури є м'який ліризм, схильність до тонкого світовідчуття, до поетизації інтимних почуттів. Тому українські поети незмінно чаруючі і прекрасні в інтимній ліриці.

Однією з провідних є ця тема і в творчості в нашої землячки Н. Баклай. Сьогодні ми торкнемося ніжних струн душі поетеси, яка здатна творити симфонію величому почуттю кохання.

Її поетичні збірки «Два береги душі», «Осяяна тобою», «Триєдиний біль», «Свіча невінчана» та прозова збірка «Коралове намисто» становлять єдине полотно на якому зображено жінку, кохану в усіх її багатогранних проявах: «Без тебе я – крижина з-під снігів», «Не від любила», «Ромашки», «Грішниця», «Доля»...

Справедливо зазначає М. Костенко, що «Наталія Баклай показує наслідки руйнації жіночої душі, людської одухотвореності, падіння моралі епохи на тлі пустої балаканини щодо піднесення ролі жінки у порятунку всього українства». Поезія Н. Баклай – це відчуття. І потрібно лише серцем доторкнутися до слів, щоб збагнути силу любові і ніжності жіночої долі:

*Я – тільки жінка. Я не зупинюсь,
Як підем в вічність, в зорі неприп'яті.
Я тільки жінка – я тебе люблю,
Як посестра, як донька і як мати.*

Хоч маємо в рідній словесності немало поетів хороших і різних, але так, як Наталія, на вічну і завжди актуальну тему, здається, не писав ніхто. Бо хто ж і коли ще сказав так переконливо просто:

*Від тебе ж – ні привіту, ні одвіту.
І спогади – як плівка у кіно,
Вірші – позащлюбні наші діти...*

*Хоча б до них у гості завітай,
Якби не ти вони б не народились*

«Якби ти знав...»

Або:

*Не відлюбила, не відлюбила...
Любов єдина – ото дитина.
Й ніколи більше, й ніколи зроду...
Лиш оглядались услід на вроду,
Лише судили поза плечима,
Лише плескали поза очима,
Лише цідили собі крізь зуби:
– Свого згубила і наших згубить.*

*Лише сусідки кляли щоночі
То її коси, то її очі.
А вона в Бога одне просила,
Аби здоров'я і щастя сину,
Щоб жила мати, щоб хліба в хату,
І щоб не пив він те зілля кляте.
А ще казала й слова ронила:
Не від любила, не відлюбила...*

«Не відлюбила...»

Чи й таке:

*Забудь усіх, але мене згадай
Тоді, коли згадати буде нічого...
Серед жінок, яких багато мав,
Згадай одну, згадай одну до відчаю.*

«Забудь усіх»

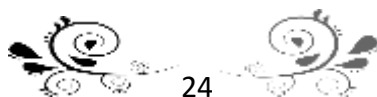
В її інтимній поезії є все: тремтлива закоханість, радість зустрічі й туга прощання, біль зради й тривога розлуки, спогади про минулі щасливі хвилини і віра в життя та кохання. Ці почуття вистраждані і виспівані у мелодійних віршах.

Розлука – це важке випробування для закоханих. Та якщо кохання сильне, справжнє, воно переживе і будь-яку відстань, і час.

*На мокрім веснянім пероні
Заплакана жінка стоїть.
Вагони, вагони, вагони,
Спиніться. Спиніться спиніть.*

*Повз неї, повз неї, повз неї
Летять і летять поїзди.
Шалені, шалені, шалені...
Відвозять Його назавжди.*

«Прощання»

Любов поетеси багатогранна і невичерпна, чиста і гріховна, довгоочікувана і несподівана. У віршах «В осінній дощ», «Давай з тобою кинемо усе», «Ворожба старої циганки» розповідається про кохання таємниче, ніби крадене, летюче чуже. Одним із центральних образів у них є образ райського яблука-гріха, яке вкрала Єва, і яке досі манить до себе кожен жіночку:

*Неповторніть гріха – повторю,
Стигле яблуко викраду з раю.
Буду проклята Богом, я знаю,
Та себе уже не спиню...*

«Неповторніть гріха – повторю»

Про перші почуття й переживання дівчини, яка в обіймах коханого стає Жінкою, повідає вірш «Уперше».

*...І сплітались руки, як коріння,
І шукали дива... І не вміли...
І благали очі, і хотіли...
І свіча мовчала, і тремтіла.*

Романтика притаманна кожному серцю, особливо серцю поетеси Н. Баклай, низка віршів якої присвячена поглядів очей, порухові руки, покликіві серця солодкій миті... («Згадалось», «Вже було»).

*А я – до стіни горнуся.
Ховаю-ховаю очі.
Відмовити тобі – боюся,
Але й запросить – не хочу.*

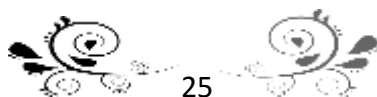
*Не йду ні в чії обійми.
Таких женихів – не бачу.
Кажу: «Танцювать не вмію».
Втікаю із клубу й плачу.*

«Згадалось...»

Кажуть, все тече, все міняється. На превеликий жаль, це стосується і кохання. Іноді з літами воно міцнішає, стає сильнішим і яскравішим, а іноді ледве жевріє, а то й зовсім гасне. Тоді доводиться перегортати сторінку.

*Гріх тебе покинуть, гріх – любить,
Хай підкажуть мудрі, що там чути?
І без тебе вже мені не жить,
І з тобою вже мені не бути.
Кине осінь картами в траву,
Як ворожка, гляне прямо в очі.*

*І боюсь сказати тобі «люблю»,
Й «не люблю» вже говорить не хочу.
Стогне сумом на вітрах душа,
Стука до твого вікна, як гілка.
Я тобі – ні рідна, ні чужа,
Нам обом – ні солодко, ні гірко*

Якою б не була доля кохання, назавжди з людиною залишаються спогади. Часом – гіркі і болючі, часом – бальзам для душі. Хто любив, той був щасливий, навіть коли не зазнав у коханні взаємності. І, мабуть, не зовсім був правий класик, який твердив, що минулого у жінки не буває: розлюбила – і став їй немилий. «Ні, не все минає», – твердить Наталія Баклай у вірші «Прости мене – не вмію розлюбить», і їй віриш, бо це таки правда:

*Прости мене – не вмію розлюбить.
Пробач мене – неправильно живу.
Не написала правила любові.
Сміялась на пересуди й обмови,
Ішла в любов і усмішку твою...
Пробач мене – неправильно живу.*

«Прости мене – не вмію розлюбить»

Оригінальною художньою формою є поезія в прозі. Кращі зразки цього жанру представлені у нашій літературі М. Коцюбинським, О. Кобилянською, Лесею Українкою. Читаючи «Молитву Любові» Н. Баклай, ми мимоволі згадуємо рядки твору Дочки Прометея «Твої листи завжди пахнуть зів'ялими трояндами», теж пройнятого вічним, космічним і незнищеним почуттям кохання.

«Молитва Любові» Н. Баклай – це справжній витвір мистецтва, адже тільки Любов може возвеличити душу людини і навіть подолати смерть:

Любове моя! Мною вимолена ночами, вишептана ранками, вимріяна у віршах, Богом мені на щастя послана. Любове моя! Чекування моє довге. Мука моя єдина. Зілля моє цілюще. Доля і радість моя!

Не крада я тебе, Любове моя. Бо хіба вкрадеш небо, якщо воно над тобою, бо хіба вкрадеш землю, якщо вона тобі дарована, бо хіба вкрадеш пісню, якщо вона вже склалася, бо хіба вкрадеш тебе, якщо ти моя, Любове!?

Кохання – явище стадійне, як і саме зростання людини. Забруньковане, воно знає весну зав'язі, спекотне літо самострати, золоту осінь віддавання плодів і тиху зиму впокорення. За ним бачиться власна біографія поетеси, ліричне «Я», її далеко не лелечі шляхи до усвідомлення суті самої себе, свого призначення. Та душа її не старіє, хоч літа летять.

Так просто і піднесено, трепетно й ніжно, глибоко й натхненно говорити про кохання можуть лише ті люди, які самі пережили це велике почуття,

«виплекали» й «викохали» його, випили повні по вінця дві чаші – кохання і страждання, та ще й зуміли «виспівати» найтонші порухи душі у ліричних віршах.

Читаючи поезію, уявляєш себе то звабницею, заради якої «хіба не варто кинути усе і посковзнутись на брові у прірву», то кинутою в «холодні ночі» «з позашлюбними дітьми-віршами» творителькою, то Євою, яка «І не Богу – тобі стане вірна», то підсудною, де «тільки ти суддя».

А головне в інтимній ліриці поетеси – все ж оптимістичне сприйняття світу, думка про те, що справжнє кохання збагачує людину розкриває її найкращі риси.

*О, не кохайте зрілих поетес.
Вони вже мудрі – вже життям
побиті,
Вони Вас будуть нищити творити,
Вони вночі Вам вишепчуть молитви
І в слові – піднесуть аж до небес.
О, не кохайте зрілих поетес.*

*О, не кохайте сивих поетес.
То Ваші зради в їхньому волоссі,
А все, що у житті переплелось,
Те – вибраними творами збулось.
Вже цих жінок від віршів не спасеш,
О, не кохайте сивих поетес...*

«Чоловікам»

Кожне слово її то – перлина, в кожному вірші її – душа

Ці невимушені, зворушливі слова – такі прості, як життя поетеси – Наталії Баклай бурхливою хвилею розливаються в серці, переповнюють душу. І хочеться читати і перечитувати ті вірші, розмірковувати і віддаватися на волю плинності її поезії, адже вона виносить нас на світлі сонячні плеса людських переживань. В народі кажуть не ви маєте говорити про свої заслуги, а нехай люди кажуть про Вас. Тож про поетесу буде говорити її поезія.

*****

*Не чужі тебе зрадять – свої...
Чужі виллють відро неправди,
Чужі пустять неправду в мандри.
А свої – тобі довгі дні
Все співають байки та пісні,
Все лукавлять, продажні й дрібні.
Не чужі тебе зрадять – свої...*

*Не чужі тебе ранять – свої...
Бо чужий крізь роки зрозуміє,
Як полинно ішов ти до мрії.
Свій – гартує ножа на вогні,
Щоб колись, спідтишка, у пільмі,
Щоб не глянути в очі твої...
...Б'ють без промаху – тільки свої.*

*****

*Забудь усіх, але мене згадай
Тоді, коли згадати буде нічого...
Серед жінок, яких багато мав,
Згадай одну. Згадай одну довідчаю.*

*Як спалить листя осінь за селом
І витре рукавом сльозу правічную,
Згадай усе, чого в нас не було,
І пошкодує, і пошкодує до відчаю...*

*****

*Жінка у церкві ставила свічку.
Падали сльози зорями в нічку.
– Господи праведний! Друг мене
зрадив,
Боже єдиний, дай же пораду!
Ти підкажи, підкажи мені, Боже,
Чи пережити біль оцей зможу?*

*Я – у зневірі. Я – у знеможі,
Хто ж мені, господи, в цім
допоможе?
...І подивились Очі з ікони –
Очі Господні так, як ніколи.
І прочитала: «Не буде чуда –
Значить не друг був. Значить Іуда».*

*****

ЦЯ ЖІНКА ВИШИВАЄ УКРАЇНУ

*Вірі Сергіївні Роїк – моїй землячці,
Герою України, художниці, вишивальниці – присвячую*

*Ця жінка вишиває Україну,
Де хрестики, немов хрести земні,
Схиляє важко у роботі спину
І голову схиляє свою сиву,
Й минуле ожива на полотні.
Ця жінка вишиває нашу землю,
Барвінок стелить, сіє маків цвіт,
Плете мережку, мов вінок зелений.
І жураються то айстри, то лілеї,
І тішаться жоржини на весь світ.
Ця жінка вишиває свою долю –
Червона гладь і чорна обнялись,
І колоски розкидані по полю*

*І зерна, що упали на долоню,
У радісне й сумне – переплелись.
Ця жінка вишиває свою душу,
І заполоч, мов роки по канві,
І голка то спішить до щастя дуже.
То в горі десь зачепиться за ружу
Та й вишиє життя на полотні.
Ця жінка вишиває свою мрію –
Таку пречисту і святу таку:
Де Україна в житті половіє,
Де небо над Вкраїною зоріє,
Де хліб і сіль на шитім рушнику*

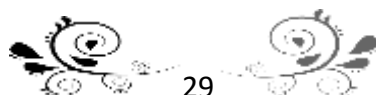
*****

МОЯ УКРАЇНА

Пісня

*Пропахла вітрами, чар-зіллям
євшану,
Копитами бита живуча рілля.
Твоїми сонцями, твоїми дощами
Дивується космос: «Чия то земля?»
Що терпить віками. Що мріє
роками.
Що слово до слова – і пісня луна.
Не хлібом єдина моя Україна:
Єдина народом, що краще – нема.*

*Моє тут начало. Мої тут висоти.
Мої перемоги, поразки й жалі.
В тритисячнім літі, в траві або
житі
Сплетуся з корінням святої землі.
Що терпить віками. Що мріє
роками.
Що слово до слова – і пісня луна.
Не хлібом єдина моя Україна:
Єдина народом, що краще – нема.*

ЛІТЕРАТУРА ПРО НАТАЛІЮ БАКЛАЙ

Книги

1. Баклай, Н. Батькова криниця / Н. Баклай. – Лубни : Лубни, 2008. – 100 с.
2. Баклай, Н. Два берега душі : вірші / Н. Баклай. – Полтава : Полтавський літератор, 1996. – 42 с.
3. Баклай, Н. Живиця : поезії / Н. Баклай. – Лубни : Лубни, 2016. – 188 с.
4. Баклай, Н. Літературні постаті Лубенщини : короткі біобібліографічні нариси / Н. Баклай. – Лубни : Лубни, 2013. – 58 с.
5. Баклай, Н. Лубни : поема / Н. Баклай. – Глобине : Поліграфсервіс, 2004. – 46 с.
6. Баклай, Н. Меди тернові : вірші / Н. Баклай. – Лубни : Лубни, 2001. – 94 с.
7. Баклай, Н. Ожинова купіль : вірші / Н. Баклай. – Лубни : Лубни, 2005. – 128 с.
8. Баклай, Н. Осяяна тобою : вірші / Н. Баклай. – Полтава : Полтавський літератор, 1996. – 87 с.
9. Баклай, Н. Отава. Вибране / Н. Баклай. – Полтава : Дивосвіт, 2008. – 424 с.
10. Баклай, Н. Перекоти-доля : новели, бувальщини / Н. М. Баклай. – Лубни : Лубни, 2009. – 202 с.
11. Баклай, Н. Серцевина : поезії / Н. Баклай. – Лубни : Лубни, 2012. – 118 с.
12. Баклай, Н. Триєдиний біль : вірші / Н. Баклай. – Полтава : Криниця, 1997. – 120 с.
13. Баклай, Н. Ще не вицвіло літо : поезії / Н. Баклай. – Лубни : Лубни, 2003. – 138 с.

Вірші на шпальтах газет і журналів

1. Бакай, Н. Давне : вірш / Н. Баклай // Майдан свободи. – 2007. – 21 верес. – С. 4.
2. Баклай Н. Земля не спить...; Світлиця; Україні; Монолог солдатської вдови; На вечорі ветеранів; Журавка; Жива вода; Матері Василя Симоненка; В бабусиній хаті; Тітка Варка; Відповідь зеленій траві : вірші / Н. Баклай // Визвольний шлях. – 1998. – № 2. – С. 223-228.
3. Баклай, Н. Батькові : в день 70-ліття з дня народження : вірш / Н. Баклай // Гадяцький вісник. – 2010. – 30 січ. – С. 2.

4. Баклай, Н. Весна : вірш / Н. Баклай // Гадяцький вісник. – 2009. – 25 квіт. – С. 2.
5. Баклай, Н. Ворогині : вірш / Н. Баклай // Жінка. – 1996. – №7. – С. 23.
6. Баклай, Н. День Перемоги : вірш / Н. Баклай // Гадяцький вісник. – 2009. – 9 трав. – С. 2.
7. Баклай, Н. Діди; У півнеба – глибинно-темно... : вірші / Н. Баклай // Майдан свободи. – 2007. – 15 трав. – С. 4.
8. Баклай, Н. Істина; Молитва старої діви; Хіба так буває... : вірші / Н. Баклай // Зоря Полтавщини. – 1995. – 12 січ. – С. 4.
9. Баклай, Н. Кати : вірш / Н. Баклай // Майдан свободи. – 2010. – 5 січ. – С. 4.
10. Баклай, Н. Мамі : вірш / Н. Баклай // Гадяцький вісник. – 2010. – 6 берез. – С. 2.
11. Баклай, Н. На сповіді; Коханому злодію; Прощальне : вірші / Н. Баклай // Зоря Полтавщини. – 1996. – 12 берез. – С. 4.
12. Баклай, Н. Ода Івановій правиці : вірш / Н. Баклай // Зоря Полтавщини. – 1995. – 15 черв. – С. 4.
13. Баклай, Н. Решето; «Мій шляхетний, мій осінній, мій серпанковий...» / Н. Баклай // Криниця. – 1997. – № 4-6. – С. 49.
14. Баклай, Н. Тільки неба – блакитний відтінок : вірш / Н. Баклай // Зоря Полтавщини. – 1997. – 22 січ. – С. 4.
15. Баклай, Н. Хто кого покарав за ГУЛАГИ... : вірш / Н. Баклай // Майдан свободи. – 2007. – 18 серп. – С. 1.
16. Передруки від Баклай : вірші // Вісник. – 2011. – 19 жовт. – С. 15.

Матеріали про життя і творчість

1. «Все починається з любові» : урок-діалог за інтимною лірикою Н. Баклай і В Тарасенка // Назаренко Р. І. Уроки літератури рідного краю. – Полтава, 2010. – С. 54-70.
2. Баклай, Н. Новели (зі збірки «Перекоти-доля») / Н. Баклай // Литовець-Гайдаш Г. П. Вивчення творчості Наталі Баклай у школі. – Тернопіль, 2012. – С. 84-110.
3. Баклай Наталія Михайлівна : [біографія] // Степаненко М. І. Літературно-мистецька Полтавщина : довідник / М. І. Степаненко. – Гадяч, 2013. – С. 359-360
4. Баклай, Н. Поезії (із різних збірок) / Н. Баклай // Литовець-Гайдаш Г. П. Вивчення творчості Наталі Баклай у школі. – Тернопіль, 2012. – С. 76-83.

5. Баклай, Н. Полотняна торба: оповідання : [зокрема, подані короткі відомості про автора] / Н. Баклай // Полтавська Думка. – 2009. – 22 жовт. – С. 5.
6. Книжка, О. Живіть по совісті : урок літератури рідного краю в 9 класі за новелою Наталії Баклай «Полотняна торба» / О. Книжка // Дивослово. – 2016. – № 9. – С. 23-26.
7. Костенко, М. Баклай Наталія Михайлівна (24.02.1958, с. Терни Лубенського р-ну Полтавської обл.) – поетеса. Чл. НСПУ (1995) / М. Костенко // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2003. – Т. 2. – С. 114.
8. Костенко, Микола. Густі меди тернові : [про нову книжку Н. Баклай «Перекоти-Доля» (новели і бувальщини останніх десятидванадцяти років)] / Микола Костенко // Літературна Україна. – 2010. – 23 верес. – С. 4.
9. Кравченко, О. «В серці маю любов і пісню» : [про нову книгу поезій Н. Баклай «Отава» (П.: «Дивосвіт», 2008)] / О. Кравченко // Полтавський вісник. – 2008. – 29 серп. – С. 9.
10. Лисенко, А. Образ жінки в сучасній українській поезії Полтавщини / А. Лисенко // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – № 5. – С. 44-46.
11. Литовець-Гайдаш, Г. П. Розгорнутий конспект уроку літератури рідного краю за творчістю Н. Баклай / Г. П. Литовець-Гайдаш // Литовець-Гайдаш Г. П. Вивчення творчості Наталі Баклай у школі. – Тернопіль, 2012. – Розд. IV. – С. 52-61.
12. Литовець-Гайдаш, Г. П. Творче осягнення світу в поезії Наталі Баклай / Г. П. Литовець-Гайдаш // Литовець-Гайдаш Г. П. Вивчення творчості Наталі Баклай у школі. – Тернопіль, 2012. – Розд. II. – С. 12-38.
13. Матвієнко, А. «О білий світе...» : [про творчість Н. Баклай] / А. Матвієнко // Літературна Україна. – 2009. – 8 жовт. – С. 1.
14. Над сивим полум'ям жоржин : [Н. Баклай] // Костенко М. Полтавська плеяда. Монологи. літературний контекст кінця ХХ століття. – Глобине, 2000. – С. 44-58.
15. Над сивим полум'ям жоржин : Наталя Баклай: до роксоланного дива України: [про творчість поетеси] // Костенко М. В. Що на роду написано : монологи критика. / М. В. Костенко. – Полтава, 2009. – С. 283-302.
16. Наталія Баклай : [поезії, біографія авторки, уродженки с. Терни Лубен. р-ну] // Молось за тебе, Україно... : поети Полтавщини – Героям Майдану і АТО. – Полтава, 2016. – С. 27-33.

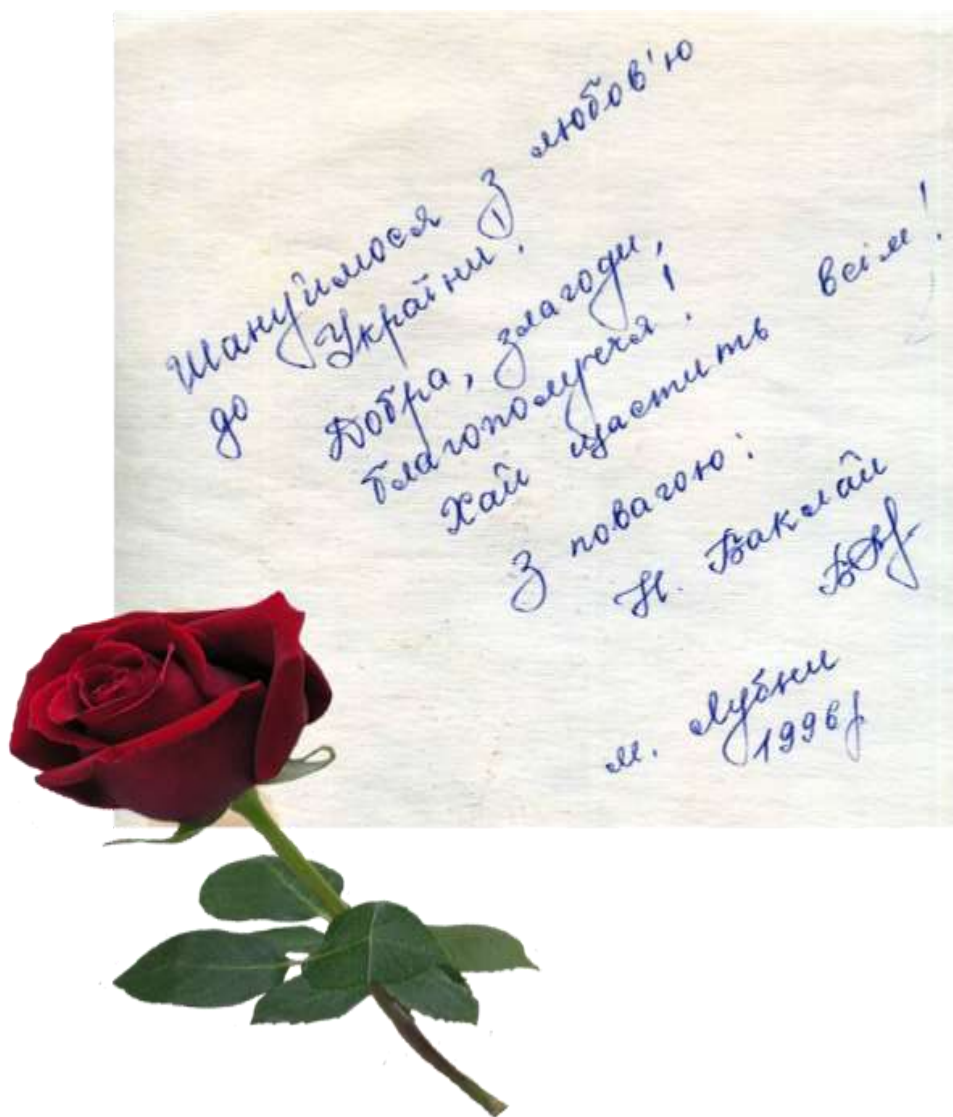

- 17.Наталя Баклай : [біографія, поезії] // Калинове гроно: Антологія поезії полтавських літераторів ХХ ст. – Полтава, 2004. – С. 446-449.
- 18.Неживий, О. Рідна хата у поетичному Всесвіті : [Баклай Н. М. Отава. Вибране. – Полтава : Дивосвіт, 2008. – 424 с.] / О. Неживий // Вітчизна. – 2009. – № 11-12. – С. 147-148.
- 19.Присуджено премію імені Олени Пчілки : [в т. ч. Наталії Баклай за збірку поезій «Серцевина» (Лубни, 2012)] // Літературна Україна. – 2013. – 6 черв. – С. 3.
- 20.Савонічева, С. Відлуння козаччини у вінку сонетів Наталі Баклай «Під синім небом та понад житами» / С. Савонічева // Українська література в загальноосвітній школі. – 2015. – № 3. – С. 38-39.
- 21.Степаненко, М. Наталія Баклай – «еталон українського характеру і українського таланту» : [про збірку «Серцевина»] / М. Степаненко // Рідний край. – 2012. – № 2. – С. 294-296.
- 22.Степаненко, М. Щемливе й ніжне слово Наталії Баклай / М. Степаненко // Зоря Полтавщини. – 2013. – 5 лют. – С. 3.
- 23.Убийвовк, Л. Поетеси Полтавщини (продовження) / Л. Убийвовк // Край. – 2007. – №36. – С. 15.

Інтернет ресурси

1. Баклай Наталія Михайлівна[Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2017. – Режим доступу: <http://bit.ly/21A8W0Q>(дата звернення: 02.01.2018). – Назва з екрану.
2. Наталя Баклай[Електронний ресурс] // Facebook: [соц. мережа]. – Текст. дані. – [Б. м.]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2DORiwV>(дата звернення: 02.01.2018). – Назва з екрану.
3. Поезія про кохання Наталії Баклай [Електронний ресурс] // Світ бібліографа: [блог]. – Текст. дані. – [Б. м.]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2qUW9KL>(дата звернення: 02.01.2018). – Назва з екрану.
4. Поетеса, в якій душа світиться щедрим одкровенням[Електронний ресурс] // Кримська світлиця : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2DNjekE>(дата звернення: 02.01.2018). – Назва з екрану.

5. Постаті рідного краю [Електронний ресурс] // Літоб'єднання ім. О. Донченка «Ліра» : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2013-2018. – Режим доступу: <http://bit.ly/2DNLuUu> (дата звернення: 02.01.2018). – Назва з екрану.
6. Хто був і є у місті Гадяч (експериментальний довідник) [Електронний ресурс] // Неофіційний сайт міста Гадяч : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2017. – Режим доступу: <http://bit.ly/2C9Kr0w> (дата звернення: 02.01.2018). – Назва з екрану.

Щемливе й ніжне слово

Наталії Бақлай

Біобібліографічне досьє

Упорядник: Тетяна Миколаївна Базир

Редактор	С. В. Сичова
Комп'ютерна верстка	О. М. Якубовський
Комп'ютерний набір	Т. М. Базир
Відповідальна за випуск	М. Г. Максименко

Підписано до друку 07.02.2018. 34 стор. Тираж 4 прим.
Обласна бібліотека для юнацтва імені Олеся Гончара
36039, м. Полтава. вул. Гончара, 25а
<http://libgonchar.org>
E-mail: pobugonchara@ukr.net

